

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 26. avgust 1999 številka 34 (3028) • letnik 54 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Pluralni mediji so izraz resnične demokracije

Evropske norme manjšinske zaščite postavljajo v ospredje med drugim tudi »medkulturni dialog med večino in manjšino«, kakor je zapisano v Okvirni konvenciji Sveta Evrope. V ta kontekst spadajo tudi prizadevanja za pluralizacijo medijev. Kajti v vseh nacionalnih in nacionalističnih konfliktih igrajo mediji odločilno vlogo. Mediji lahko ustvarijo tako ali tako vzdušje. Zato prihaja resnična demokratičnost družbe do izraza tudi v pluralnosti njenih medijev. Bralec mora imeti možnost izbire. Sam naj odloča o tem, od kod želi črpati informacije, saj so med seboj lahko zelo različne, četudi gre za ocenjevanje istega dogodka. To velja tako za pripadnike manjšine, kot za pripadnike večine.

Nacionalisti si (skoraj) vedno prizadevajo za »poenotenje« medijev, ker sta jim raznolikost in pluralnost trn v peti.

Na pobudo sosveta za slovensko narodno skupnost oz. njegovega predsednika bo Urad zveznega kanclerja konec tega leta ali začetek naslednjega leta organiziral posvet o medijski oskrbi za avstrijske manjšine. Ta posvet bo potekal v sodelovanju s strokovno konferenco Sveta Evrope in celovške univerze o manjšinskih medijih. Vsebinsko in organizatorično jo pripravlja gospa dr. Brigitte Busch.

V preteklem letu so nekatere avstrijske manjšine dobile lastne radijske frekvence, kar vsekakor izboljšuje njihovo situa-

cijo. Zdaj gre za to, da se tudi na sektorju printmedijev najde rešitev, ki ustreza sodobnim trendom in normam manjšinske zaščite Sveta Evrope.

Predsednik sosveta dr. Marjan Sturm je za Slovenski vest-

nik izrazil upanje, da bo načrtovani posvet o medijih prispeval k zadovoljivi rešitvi medijske oskrbe pripadnikov avstrijskih manjšin. Vsekakor bo v ospredju take rešitve tudi pluralnost medijev.

Tudi letos se bodo v Svečah v Rožu srečali umetniki iz Italije, Slovenije in Koroške, ki tudi letos ne bodo delali pod geslom »Senza čopiči«. Na programu so še med drugim zanimiva branja in koncerti. Prepričajte se sami!

Stran 4 in 6

PREBERITE

Prihodnjost

Predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm stavi na modernizacijo manjšinske politike v evropskem kontekstu. V pogovoru z Andrejem Lebdom ocenjuje trenutno stanje in razvija nove perspektive

Stran 3 in 7

Preteklost

Med Štebnom in Globasnico so arheologi spet našli stara grobišča

Stran 4

Sedanost

Študentski festival v Globasnici se je profiliral z posrečenim programom in trpel pod skromno udeležbo

Stran 5

PREBLISK

Medijska zvezda »seitenblickovske« scene Richard Lugner je, odkar je kandidiral za mesto predsednika države, prisoten tudi na političnih straneh avstrijskih časopisov. Spodbuda za kandidacijo na državnozbornih volitvah je bila prav gotovo presenetljivi uspeh na volitvah za predsednika republike. Sprva so se mu mnogi še posmehovali, češ »tip nima pojma«. Velika večina je pričakovala, da bo klavrno pogorel. Temu le ni bilo tako. Eno leto po senzacionalnem nastopu pa ne kaže več tako rožnato. To, kar mu je na začetku sploh lahko omogočilo volilno propagando v večjem stilu, se je hipoma spreobrnilo v kamen

spotike. Denar. Lugner očitno ne more iz svoje kože in tudi ne dela razlike med politiko in prejšnjo vlogo medijske figure. Tedaj mu seveda nihče ni oporekal, ko je za denar kupil obisk »holivudskih« zvezd. Zdaj vemo in nam je v zavesti nekaj, kar je bilo doslej »le« sam-

Daj, dam - dam, daj!

mevno; Wabl ni Grace Jones. Bo Lugner uspel te težave res prebroditi? Bo iz avstrijskega Ross Perota nastal Rihardo Pogorelec? Verjetnost za to je izredno velika, nekoliko manjša kot ta, da mu uspe na naslednji Opernball zvesti angleško kraljico, toda kdo ve?

Jean Luc

14. VESTNIKOV IZLET

OD 8. DO 10. OKTOBRA

Umag, hotel SOL ELITE KORALI

Podrobnejše informacije na strani 7!

Vaš partner za transport + turizem

SIENČNIK

Telefon (04236) 20 10-0

Telefax (04236) 20 10-11

A-9141 DOBRILA VAS

DUNAJ

Posch si želi ustavno določilo

Na petkovi tiskovni konferenci govornika SPÖ za človekove pravice in narodnostna vprašanja v avstrijskem državnem zboru

Walterja Poscha je taisti predstavil cilje in načrte njegove stranke v naslednji mandatni dobi. Posch je izjavil, da se bo še naprej zavzemal za to, da parlament sprejme ciljno določilo, v kateri se Avstrija priznava k kulturni in zgodovinski zrasli mnogolikosti države. Državni poslanec vidi krivca za neuresničitev tega določila v ljudski stranki, ki je to določilo uspešno preprečevalo.

Positivno je poslanec socialdemokratov ocenil dejstvo, da je parlament leta 1998 ratificiral Okvirno konvencijo za zaščito nacionalnih manjšin. Kot enega izmed ciljev za naslednjo dobo je izpostavil ustanovitev konference vseh predsednikov narodnostnih svetov ter ratifikacijo Listine evropskih manjšinskih in regionalnih jezikov. Nadalje je najavil, da se misli naprej boriti proti diskriminaciji homoseksualcev.

O smrti afriškega begunca Omofuma pa je menil, da nam bo ta v opomin in svarilo za bodočnost, saj si nihče ne želi ponovitve. S tem v zvezi je kot dolgoročni cilj omenil odstranitev odgonskega pripora, ker po njegovem ni pravilno postopati s človekom, ki ne dobi političnega azila, na isti način kot s kriminalcem.

SURA ZA AFRICA 99

Simentera

Música de Cabo Verde

DONNERSTAG / ČETRTEK

2.9.99 **Pfarrhof Farovž** 19.30
St. Jakob/Šentjakob

VERANSTALTER / PRIREDITELJI: SPÖ »Rož«, SPZ / Slovenscher Kulturverband, ÖIE
KARTENVORVERKAUF / PREDPODAJA: Posojilnica-Bank Šentjakob/St. Jakob Tel. 04253/314

KOMENTAR

Andrej Leben

Kakšna zgaga je bila lani, ko je svobodnjaška stranka v nekem likovnem delu Cornelia Koliga odkrila podobo nagega otroka. O zlorabi je bilo govora, in svobodnjaki so seveda sprožili podpisno akcijo proti sploh tako nemoralnemu umetniku, ki je prav tedaj na novo oblikoval Koligovo sobo v celovski deželni hiši, tako poimenovano po njegovem starem očetu, čigar delo so nacisti kot »entartete Kunst« uničili.

Zadeva z razgaljeni otroški mi telesi in zlorabo pa je za toisto stranko seveda nekaj popolnoma drugega, če gre ne za umetnost, temveč za propagando – v lastne namene, se razume. Volilne plakate svobodnjakov lahko krasi kar cela vrsta daleč vidnih otroških ritk. Ritk, ki naj bi Korošice in Korošce prepričali o uresničljivosti čeka za oskrbovanje otrok, če bodo le volili svobodnjaško. Primer dvojne svobodnjaške morale tokrat dobesedno bode v oči.

Komaj verjetno je, da s svojim izživnim in vsekakor oporečnim motivom iščejo

nove volilce že med najmlajšo generacijo. Očitno le želijo nagovarjati določene instinkte volilk in volilcev, toda paziti bodo morali, da se ta akcija ne bo izkazala kot strel v prazno. Čeprav ni pričakovati, da bi lepaki uničujoče vplivali na moralno razpoloženje koroškega prebivalstva, je čas, ko so se pojavili, dokaj neugoden. Saj prikličejo v spomin

Modre pleničke

tudi dnevna poročila o zlorabi otrok v Avstriji. In kdo lahko dejansko jamči za to, da ta lepak na noben način ne more sprožiti kakršnihkoli podzvestnih ali zavestnih zločinskih namer. V Združenih državah bi se advokati najbrž že mleli roke. Toda tudi resnost, s katero se zdaj tako politika, kot javnost loteva problematike zlorabe otrok, kaže, da bodo ritke kaj kmalu morale prekriati vsaj modre pleničke.

OB MEDNARODNEM LETU STAREJŠIH

Za sožitje ljudi raznih starosti

Združeni narodi so razglasili leto 1999 za »Mednarodno leto starejših«. Pod geslom »K družbi za vsa starostna obdobja« hoče OZN s tem signalizirati nespremenjeno potrebo po povišani veljavi starosti in boljši življenjski kakovosti v tretjem življenjskem obdobju. Tej tematiki so se v zadnjem času posvetili tako na avstrijskem, kot tudi na slovenskem Koroškem.

Medgeneracijski tabor v Libeličah

Petdnevnega druženja v Libeličah se je udeležilo čez petdeset udeležencev najrazličnejših starosti. Prostovoljno združenje Lučka iz Mežiške doline združuje tudi številne relativno mlade upokojenke in upokojenke, ki ne želijo samevati na družbenem obrobju; razvili so mrežo sedemnajstih skupin za samopomoč Koroške pokrajine in se tedensko sestajajo. Negujejo prijateljske vezi, ustvarjajo v delavnicah in se povezujejo z mlajšimi generacijami ter s tem dobivajo nove smisle življenja.

Ena od teh oblik je tudi že drugi medgeneracijski tabor, ki že tradicionalno poteka v Domu Ajda, Centra šolskih in občinskih dejavnosti nad Libeličami. Sovpada z mednarodnim letom starejših in pomeni eno od oblik vseživljenjskega učenja. Povezal je štiriindvajset mladih od sedmega leta starosti in toliko starejših do dvaindevdesetega leta, med njimi tudi varovance bližnjega Doma starostnikov v Črnečah, katerih dejavnosti je koordiniralo sedem usposobljenih Lučkinih voditeljic. Pet dni je bilo namenjeno medsebojnemu spoznavanju, pogovorom v parih in skupinah, sprehodom in pohodom v slikovito okolico, likovnim delavnicam, športnim in družabnim dogodkom, srečanjem z zanimivimi gosti, pet-

jem in pripovedovanjem pravljic. Obiskali so jih tudi svojci in prijatelji, da so skupaj užili vedro razpoloženje novo stkanih prijateljskih vezi, ki se bodo gotovo ohranile.

Materialno plat tabora so organizatorji lahko pokrili s pomočjo dvajsetih donatorjev in s skromnim prispevkom udeležencev samih. V veliko je bilo seveda prostovoljnega dela članov Lučke, je povedala vodja tabora Zmaga Prošt.

Pet žensk – puntarsko, brez zadrege, uživaško

Tudi na Koroškem so se ob mednarodnem letu starejših nekatere iniciative odločili za ozaveščevalno dejavnost. Sem sodi tudi kulturni projekt »sit-

gledališča. Igralke jih oblikujejo z improvizacijo, pri čemer so baza spomini, izkušnje in vsakdanji dogodki.

Glavno vlogo je prevzelo pet žensk. Rekvizitov ni veliko – šest stolov je vse, kar je videti. Predstava ni v gledališču, temveč se dogaja na prostem, sredi vsakdanjika ljudi. V petek dopoldne so se članice »generacijskega gledališča Artemis« mudile v okolici celovškega Starega trga, kjer so skušale vzbujati pozornost.

Pod geslom »Pet starejših žensk si osvaja javni prostor – puntarsko, brez zadrege, uživaško« so si radovedneži lahko ogledali tiho interpretacijo življenja starejših ljudi v naši družbi. Izpoved je bila zelo in-

Generacijski teater ARTEMIS v Celovcu

in 99. artemis albert anstandslos« generacijskega teatra Artemis. Gre za gledališče starejših amaterskih igralk, ki same oblikujejo svoje predstave.

Posebno zanimiv je v tem okviru t. i. »walk act«, koncipiran sprehod, ki nima pravega dogajanja, toda želi izraziti potrebo po tem, da te drugi vidijo in da človek gleda druge. Gestika, mini-pantomima in plesne sekvence so sestavni deli tega

interpretativna: najprej so se ženske posvečale vsaka sebi, vsaka se je skušala ukvarjati s svojim čustvenim življenjem. Ko pa se ena od petih igralk končno odloči, da bo poskusila zbuditi pozornost nezainteresiranih mimoidočih na Starem trgu, je morala uvideti, da ni upanja, saj se nihče od njih ni brigal zanjo. Kot da bi bil to simbol za ravnanje s starejšimi ljudmi v naši družbi.

S. Š; T. G.

CELOVEC/KRANJ

Večje število obiskovalcev na celovškem in gorenjskem sejmu

Organizatorji Celovškega jesenskega sejma so letos lahko še posebej zadovoljni. Lani se je, predvsem zaradi neugodnih vremenskih razmer, odpravilo le okoli 60.000 ljudi na sejmišče. Letos pa so prodali kar 90.000 vstopnic, za kar je bilo odgovorno zagotovo idealno sejemsko vreme. Tudi gostilničarji so se odpravili s sejma z zvišanim prometom za približno 30 odstotkov.

Novost na celovškem sejmu – t. i. »Point Eleven« – se ni izkazal kot privlačna točka za ljubitelje sejma. Zaradi njega je prišlo na sejem le okoli 2,6 odstotkov vseh obiskovalcev.

Celovski jesenski sejem '99 je komaj mimo, kljub temu pa že tečejo priprave za sejem 2000. Organizatorji hočejo razširiti predvsem področje grad-

nje hiš in vrta, saj prav zaradi teh prihaja približno tretjina obiskovalcev. Razen tega naj bi postale informacije za graditelje hiš še bolj pregledne.

Tudi na 49. Gorenjskem sejmu, so presenečali obisk in nakupi. Dokončnih števil še ni, toda že prvi dan je sejem obiskalo več kot 10.000 obiskovalcev, blizu 600 razstavljalcev pa je bilo zadovoljnih z nakupi prvega dne. Tudi nedelja je spet napolnila sejmsko razstavišče, tako da so morali zapreti parkirni prostor kar dvakrat za več kot pol ure. Med najbolj zadovoljnimi razstavljalci so bili prodajalci tovarnega programa, traktorjev, bele tehnike in pohištva. Gostinci pa so prišli na svoj račun predvsem zvečer, ko so skrbeli za razpoloženje in zabavo poznane glasbene skupine.

Na zdravje in na moga leta! Peter Kuhar, predsednik Zveze koroških partizanov in odbornik ZSO, je te dni obhajal svoj 70. rojstni dan. Rojstni dan pa sta obhajala tudi Ludvik Male, odbornik ZKP in inž. Peter Doujak, odbornik ZSO in ZKP. Predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Sturm je vsem trem slavljencom iskreno čestital in jim izrekel zahvalo za njihovo prizadevno delovanje.

CELOVEC

Poročilo o koroških jezerih 1999

Julija je izšlo aktualno poročilo o koroških jezerih, v katerem koroški inštitut za raziskovanje jezer redno objavlja vse kemične in kakovostne podatke o domačih vodah.

Pri Vrbskem jezeru od leta 1996 naprej ni bilo prekoračitve mejne oz. orientacijske vrednosti, razmerje kisika se je celo močno izboljšalo. Med kopalno sezono (junij – september) je bila vodna kvaliteta v površinskem področju 1997 in 1998 odlična.

Baško jezero šteje med oligotrofna (malo hranil in alg) jezera na Koroškem. Samo enkrat je bil rezultat raziskave vode leta 1997 le »dober«, drugače pa je bila kvaliteta označena vedno kot »zelo dobra«.

Pri Klopinskem jezeru je opazna predvsem dobra vidljivost v globino v poletnih mese-

cih (med 2,9 in 8,5 m), higienška kakovost pa je nespremenjena »zelo dobra«.

Zablatniško jezero je kazalo spremembo v pozitivno smer – v primerjavi z letom 1996 se je kakovost vode bistveno izboljšala, medtem ko se je koncentracija hranil zmanjšala, vidljivost v globino pa povišala (povprečno 4 m). Nespremenjeno neugodno pa je še vedno razmerje kisika, ki se je leta 1997 v globini 12 metrov znižalo na 0 mg/l, v letu 1998 je ta vrednost bila dosežena celo že v globini 10 metrov.

Kvaliteta vode Rjavsko jezero je pri higieniški kontroli bil »dobra«, pri čemer so bile visoke predvsem vrednosti fosforja v površinskem območju. Optična kakovost se je v zadnjih letih bistveno poslabšala (1996 – 3,8

m, 1997 – 3,4 m, 1998 – 2,6 m). Ena od kakovostnih raziskav leta 1998 je sicer kazala malenkostno prekoračitev orientacijske vrednosti, toda v primerjavi z letom 1996 (tedaj je inštitut za raziskovanje jezer za nekaj časa celo moralo oceniti jezero kot »neprimerno za kopanje« zaradi zvišanega števila kalii) se je situacija izboljšala.

Leta 1996 so Breško jezero morali oceniti še kot evtrofno, sedaj pa se je koncentracija hranil in alg že bistveno znižala. Tudi fosforna koncentracija v površinskem območju se je močno znižala. Vidljivost v globino pa je še vedno precej slaba (med 0,9 in 1,1 m), za kar je odgovoren predvsem vzvrtni sediment. Voda je leta 1997 in 1998 bila higieniško neoporečna.

T. G.

POLETNI POGOVOR S PREDSEDNIKOM ZVEZE SLOVENSKIH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM DR. MARJANOM STURMOM

Vklopimo se v proces modernizacije!

Gospod predsednik, manjšinska politika osrednjih organizacij vsaj navzven kaže, da gre predvsem za reševanje finančnih vprašanj in za vprašanje zastopstva koroških Slovencev. Ali ta vtis drži?

Ta vtis drži na prvi pogled. Če pa se pogledamo v vprašanje, bomo ugotovili več stvari. Okvirni pogoji za manjšinsko politiko so se v zadnjih desetih letih spremenili. Danes živimo v postmoderni liberalni družbi, ki ima za posledico desolidarizacijo družbe in postavlja v ospredje posameznika. Na drugi strani dobivajo manjšine s procesom integracije in z normami, ki se razvijajo v Evropi, nove možnosti za uveljavljanje svojih pravic. Naj omenim Okvirno konvencijo Sveta Evrope ali Listino regionalnih in manjšinskih jezikov. Kriza, v katero je slovenska narodna skupnost zašla, je izraz teh sprememb. Ironija zgodovine je, da je del manjšine, ki je bil v miselnih kategorijah še vedno zajet v stare okvire, ko je manjšinsko vprašanje igralo še drugo vlogo, hotel uveljaviti koncept kolektivizacije manjšine.

Kdo konkretno je to bil?

Ta koncept so zagovarjali pri Narodnem svetu koroških Slovencev, in tudi del politike v R. Sloveniji je ta koncept zagovarjal.

Na prvi pogled gre torej za borbo za denar, za tem pa se razkriva globok konceptualni prepad, razlika, ki se ne odvija samo pri koroških Slovencih, temveč v celotni Evropi. Jasno pa je, da se bo koncept odprti, medkulturnega sožitja in sodelovanja dejansko uveljavil in s tem se bo tudi ta konflikt znotraj narodne skupnosti pomiril. Pomembno se mi zdi tudi to, da smo v preteklosti vedno izpostavljali narodno skupnost kot kolektiv, ki je kolektivno zatiran ali diskriminiran. To je samo del resnice. Drugi del resnice pa je v tem, da nas danes nihče ne ovira, da razvijamo dobre projekte, da smo inovativni na različnih segmentih, in preko te inovativnosti razvijemo življenjsko voljo. Prihajamo v fazo, ko imamo dve možnosti: ali bo manjšina razvijala kult žrtve, in se bo samo pomilovala, ali pa se bomo znali vklopiti v procese modernizacije. To je po mojem veliki izziv današnjega časa.

V čem je videti modernizacijo, ko navzven pač ostaja vtis, da se le razpravlja o denarju in zastopstvu?

Vprašanje zastopstva je zelo relativno vprašanje. To, ali bo kje postavljena dvojezična tabla, bo odvisno tudi od tega, ali se bodo v dotični vasi ali občini razvili procesi združevanja, ko ljudje rečejo, mi hočemo odprtost in, izraz te odprtosti je to, da stojimo do dvojezičnih tabel.

Osrednje organizacije ta proces na nivoju dežele ali Dunaja lahko podprejo.

Kakšno nalogo imata po temtakem osrednji organizaciji?

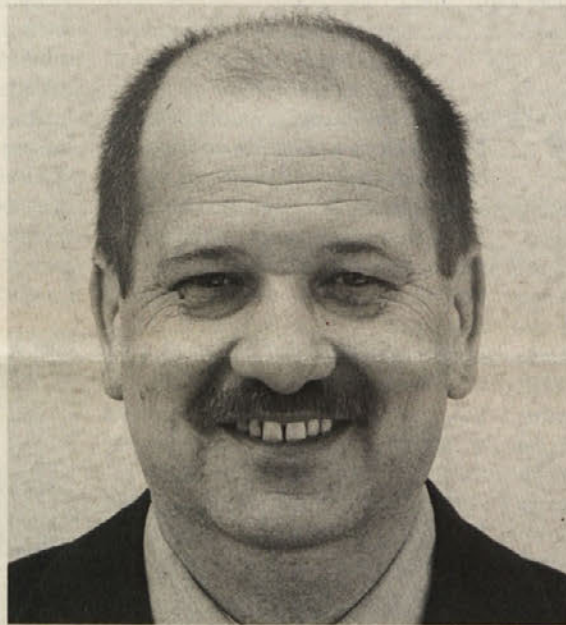
Funkcijo osrednjih organizacij vidim na eni strani v tem, da v teh mehanizmihi, ki jih Avstrija ponuja, npr. sosvet, skušajo izboljšati pogoje za delovanje. Tudi finančna sredstva, ampak ne samo to. Druga naloga osrednjih organizacij je, da pomagata tam, kjer so iniciative na terenu, in da spravita med ljudi zavest, da so tisti časi mimo, ko so na Koroškem bile take razmere, da so očitno osrednje organizacije bile tiste, ki so vodile boj. Danes, in tudi to je izziv te Evrope, se morajo razvijati tudi interkulturni projekti na terenu samem. Sožitje se gradi tam, kjer ljudje živijo. In za to so tudi ljudje odgovorni. Tam je treba te procese podpreti. Naša stran, če smem malo posploševati, deluje v tej smeri zelo uspešno, če pogledamo na prosvetno in kulturno področje. K & k je tipičen primer kulturnega centra, kjer se etnične meje presegajo, ker vsi hodijo tja in se identificirajo s tem, kar se tam dogaja.

Je ob tem bistveno, ali ima Šentjanž dvojezično tablo ali ne?

Če hočemo priti do dvojezične table v Šentjanžu, imamo dve možnosti: formalnopravno, da torej avstrijska vlada sprejme to, da je tam dvojezična tabla. To se očitno ni zgodilo in se zaenkrat tudi ne bo, ker so dvojezične table pri nas spolitizirane. Vsak vidi v tej tabli nekaj drugega, kot v resnici je. Treba je najti kombinirano pot. Seveda morata osrednji organizaciji na dunajskem nivoju opozarjati, da to in to še manjka, ampak na drugi strani je treba depolitizirati to vprašanje in ustvarjati vzdušje zaupanja, da se del prebivalstva na dvojezičnem ozemlju teh tabel ne bo bal. To je prav tako projekt, ki odpravlja predsodke in strahove, in mislim, da bo prišel trenutek, ko bo občina sama rekla, da ni več problem, postaviti dvojezično tablo.

Če si ogledamo evropsko politiko, potem je to politika, ki se odvija bolj v gremijih. In tudi ZSOjevska politika zadnjih let, se zdi, se je zgolj osredotočila na gremijsko politiko, recimo v okviru sosveta, pa tudi na deželni in komunalni ravni. Se je ta pot doslej izkazala kot pravilna?

Z ugotovitvijo, da se je ZSO osredotočila zgolj na gremijsko politiko, se ne strinjam. Najprej moramo definirati, kaj je ZSO. ZSO je strešna organizacija, ki sestoji iz raznih vključenih organizacij. Če pogledamo dejavnost vseh teh vključenih organizacij, to ni samo gremijska politika. Če pogledam, kaj dela SPZ, Zveza slovenskih žena itd., Zveza koroških partizanov; tu je veliko izboraževalnega dela in osveščanja. Kar se tiče gremijske politike, je konflikt z Narodnim svetom seveda hromil delo, na drugi strani pa je bil ta konflikt tudi produktiven, ker nas je prisilil v to, da smo inovativno razmišljali. Tudi konflikt s Slovenijo je bil produktiven, ker nas je Slovenija silila v razmišljanje, zakaj je padla ena osrednja organizacija

pri delu politike v Sloveniji v nemilost. Iz tega so nastale konceptualne spremembe v politiki ZSO, ki se izražajo v programu iz leta 1996 in so bila leta 1998 potrjena na obnem zboru. Izraža se tudi v spomenici avstrijskih sosvetov, kjer smo poskušali evropeizacijo v manjšinskem vprašanju prenesti na avstrijsko raven.

Mislim, da smo v Avstriji večina in manjšina zelo zajeti v etničnih kategorijah. Avstrijska država kot taka, je potrebovala desetletja, da je premostila to etnično mišljenje, ali so Avstrijci del nemškega kulturnega prostora ali samostojna nacija. Mislim, da smo s konceptom raznolikosti, da nosi vsak v sebi jezikovno in kulturno raznolikost prostora, v katerem živi, k temu prispevali. To so že bili miselni impulzi, ki so tudi znotraj avstrijskih oblasti začeli spreminjati mišljenje. Izraz tega je recimo to, da je Urad zveznega kanclerja dolga leta samo upravljal manjšine, lansko leto pa je prvič prišlo do tega, in pri tem sem tudi jaz imel določeno vlogo, da je začel izvajati aktivno politiko, s tem da je organiziral kongres o otroškem varstvu v Hodišah. Letos jeseni se bo to ponovilo. V pripravi je kongres o vprašanju

medijev. Tu so vidne določene spremembe, ki še nimajo za posledico, da bi lahko rekli, vse je rešeno. Sploh ne. Ampak je nekaj drugega kot pred desetimi leti in več, ko smo na Dunaju imeli vtis, da nas gledajo kot ne vem kaj, češ, kaj pa hočejo ti tukaj. Danes se je ta mislenost spremenila in mislim, da je to v povezavi s procesom evropske integracije, ki zajema tudi Avstrijo. Sama ugotavlja, da je v tej veliki igri manjšina. V tem procesu vidim še velike možnosti tudi za slovensko narodno skupnost na Koroškem.

Zdaj pa je potrebna le potrpežljivost, da bo ta politika obrodila sadove?

Ne, ne gre samo za potrpežljivost. Gre tudi za inovativnost. Na primer lahko rečemo: Pogledajte, Tednik, Vestnik in Nedelja dobijo letno kakih 200.000 šilingov podpore, ostali mediji pa veliko več. Klasična pot bi bila, da bi šli k državi in rekli: Mi hočemo več. Inovativna politika pa je v tem, da državi ponudimo koncept, ki bi lahko izgledal takole: Avstrijska država s približno 260 milijoni šilingi podpira avstrijske medije. Spremenimo zakon v tej smeri, da tudi večinski mediji, ki uporabljajo manjšinske jezike, dobijo iz tega dodatno podporo. Če bi uspeli motivirati večinski dnevnik, da bi imel dnevno eno stran v jeziku manjšine, potem bi bil to velik korak naprej. Se pravi, da moramo najti modele, ki ustrezajo evropski integracijski politiki in imajo za posledico, da so pokriti tako manjšinski kot tudi večinski interesi. Zato to ni samo vprašanje potrpežljivosti, temveč tudi dobrih idej.

Če bi kak večinski dnevnik imel slovensko stran, ali so slovenski mediji potem odveč?

Če preberete disertacijo Brigitte Busch. – V čem je bistvo teh procesov? Po letu 1945 sta oba tednika pokrivala 70 ali 80 odstotkov informacij, ki jih je človek rabil, od svetovne politike do gospodarstva in lokalne politike. Danes skoraj vsak koroški Slovenec črpa vse te informacije iz ORF-a in dnevnikov. Tednik in Vestnik, sodeč po disertaciji Buschove, imata to funkcijo, da pokrivata en segment interesnih sfer pripadnikov manjšine, predvsem na kulturnem in lokalnem področju in kar se tiče narodnostne politike. To je treba upoštevati, ko gremo na to, kakšno medijsko politiko potrebujemo. Tu je po

mojem še vedno prostor za tednike, ampak zavedati se je treba, da imata oba tednika samo zelo omejeno nalogo. Če pa hočemo, da bo jezik postal funkcionalen, potem je treba skrbeti za to, da bo ta jezik zajel tudi vse druge segmente. Upoštevati je treba vse slovenske medije, tudi v internetu in preko satelita, in iz tega se bo moralo izcimiti nekaj novega. O tem sem prepričan.

Ali pogledate vprašanje otroškega varstva. Danes se nihče v Avstriji ne upa več reči, da je proti dvojezičnemu otroškemu varstvu. Problem je seveda še v različnih kompetencah med zvezo in deželo. Ampak tudi tu vidim možnost, da se leta 2000, ko bodo pogajanja med zvezno in deželno politiko o zakonu o izravnavi davkov, vnese tudi vprašanje specifičnih manjšinskih potreb, ki naj se iz tega lonca finansirajo. Mi smo vedno tako klasično razmišljali: tu večina – tam manjšina; mi hočemo to. Ampak najti moramo v vseh teh procesih nove, inovativne pristope, ki pokrivajo interes enih in drugih.

V zadnjih tednih je bilo govora o tem, da se Narodni svet počuti zapostavljen na zvezni ravni. Kritiziral je zveznega kanclerja, čes da ni pripravljen za dialog in da se ne briga za želje in težave koroških Slovencev. Mislite, da ta očitek drži?

Ta očitek je izraz starega mišljenja. Zakaj je bila manjšina v 70ih in 80ih letih v avstrijski notranji politiki pomemben faktor? Ker je imela v ozadju Jugoslavijo, ki je seveda v vseh bilateralnih pogovorih izpostavljala to vprašanje. Jugoslavija je imela ta sistem, da se je pred državnimi obiski vedno konsultirala z obema osrednjima organizacijama. To je Avstrijo prisililo, da je vodila z obema osrednjima organizacijama posebno obliko političnega dialoga. Samo, z razpadom Jugoslavije se je to spremenilo. To je treba zelo trezno in neemocionalno ugotoviti. Danes manjšina nima več tiste zunanje-politične podpore, ki bi vplivala na Avstrijo. Zato se je slovenska narodna skupnost izenačila z ostalimi manjšinami.

Avstrijska država je formirala sosvete kot posvetovalni organ vlade in predvsem kanclerja. Iluzorno je misliti, da bo kancler z vsako manjšino imel posebej razgovore. Moj predlog je bil, da se ustanovi konferenca predsednikov in podpredsednikov sosveta, ki ima enkrat ali dvakrat na leto razgovore z zveznim kanclerjem. Mislim, da bo do tega prišlo in do organiziranega dialoga med kanclerjem in manjšinami. Treba je pač v okviru teh mehanizmov, ki so nam na voljo, organizirati dialog z avstrijsko državo.

Dalje na strani 7

ŠENTJAKOB

Svetovna glasba v šentjacobskem farovžu

Vsak otok ima svoj zvok: zvok morja, ptic, vode, glasov ljudi pri delu na poljih in odmeva gor.

Marca 1992 se je zbrala skupina znanih glasbenikov iz Kap Verdov, pod imenom SIMENTERA (»Setev«) in organizirala skupen koncert. Kmalu je skupina dobila priimek »obraz nove kapverdске glasbe«. Uspehu je sledila prva zgoščenka »Raiz«, ki se je uvrstila v sam vrh tako imenovane »world music«. Glasba desetčlanske skupine SIMENTERA je arhaična in naravna. Preproste in učinkovite pesmi so globoko zakoreninjene v težki zgodovini kapverdskih otokov, ki ležijo okoli 500 kilometrov od zahodnoafriške obale sredi Atlantika. V pesmih so se ohranili vplivi najrazličnejših kultur, ki so se naselili na teh otokih; vedeti moramo namreč, da na skupno desetih otokih ni bilo nobenih staroselcev. Prav zaradi tega je kapverdška glasba mešanica afriških

in evropskih ritmov. Očarljivi so predvsem pevski aranžmaji, ki se dobro ujemajo s preprosto glasbeno spremljavo (kitare, tolkala, harmonika, saksofon). Od vsega začetka je skupina s svojim ino-

verdske glasbe. Tako so poživili pozabljene glasbene zvrsti in pesmi. Številni uspešni koncerti po vseh evropskih metropolah spremljajo izredno pot teh »svetovnih glasbenikov«.

vativnim delom zasnovala nove kompozicijske zamisli, nove tehnike aranžiranja ter se resno spoprijela z raziskovanjem stare kap-

V sredo 1. 9. bo ob 20. uri v farovžu družabno srečanje s SIMENTERO, dan navrh pa koncert!

SVEČE

Umetnost in Sveče

Kmalu, kaj kmalu, to se pravi v enem letu bodo v Svečah že dvajsetič priredili slikarski teden. To pomeni, da bo letos od 29. velikega srpana do 4. kimavca potekal 19. slikarski teden, na katerem bodo ustvarjali umetniki in umetnice iz Italije, Slovenije in Koroške. Otvoritev s predstavitvijo sodelujočih in koncertom Original Nachbarn-dua bo to

nedeljo ob 19. uri v galeriji Gorše. Med tednom so organizatorji poskrbeli za dva tečaja, ki se bosta začela v ponedeljek 30. avgusta. Odraslim bo Silva Deskoska razkrinkala skrivnost slikanja ikon, otroci pa bodo lahko pod vodstvom Huga in Roswithe Wulz odkrivali njihovo umetniško žilico. Tudi prireditve ob slikarskem tednu obetajo mnogo kulturnega užitka. Branje znanega avstrijskega pisatelja Aloisa Brandstetterja v torek 31. ob 19. 30 uri pri Adamu lahko mirne volje imamo za highlight spremnega programa. Ostale termine najdete na šesti strani.

GLOBASNICA

Arheologi so v Globasnici našli »novo« grobišče

Kot vsako poletje išče tudi letos skupina šolarjev, študentov in arheologov v Globasnici nova spoznanja na področju arheologije, tokrat pa ne več izključno na gori sv. Heme, temveč tudi na 2000m² veliki površini med Globasnico in Štebnom. Arheologi so po nekaterih naključnih najdbah namreč že leta dolgo domnevali, da bi tam lahko bilo grobišče, in kot se je sedaj izkazalo, so imeli prav.

Voditelj arheoloških izkopavanj dr. Glaser ve za 25 grobov na do sedaj izkopani površini. Na celotnem arealu, ki bo raziskovan, jih naj bi našli vsaj še enkrat toliko.

Le približno 60 centimetrov globoko so našli prve skelete in s pomočjo najdb (kovanci, pasne zaponke, kosti) ugotovili, da je grobišče približno iz 4. stoletja po našem štetju. To pomeni, da so najdbe sv. Heme za eno do dve stoletji mlajše, torej se stavi vprašanje po povezavi naseljevanja v ravnini in na gori. »Hočemo izvedeti, kaj je ljudi gnalo na goro in kako hitro je ta selitev potekala« pripoveduje voditelj izkopanin dr. Franz Glaser o cilju

poizvedovanja. Odkrito grobišče pa je zaradi tega tako važno, ker antropologi lahko s kostmi skeletov dokažejo oz. zavrnijo teorijo o tem, da so ljudje bežali pred boleznimi in pomanjkanjem hrane. Tudi dandanes arheologi namreč še ne vedo veliko o tem obdobju.

Izkopaninska dela trajajo skupno 6 tednov, potekajo pa izmenoma v Globasnici in na

občini s 300.000 šilingi. Arheologi se letos osredotočajo na areal 500m², v letu 2000 pa hočejo razširiti delo na celotno površino. Pozimi bodo strokovnjaki analizirali in ovrednotili najdbe tega leta, rezultati pa bodo potem objavljeni v strokovnih revijah.

Tisti, ki se zanimajo za ogled arheološkega delovanja v

sv. Hemi, kjer letos raziskujejo nove segmente. Občina Globasnica in dežela Koroška podpirata arheološko dejavnost v

živo, to lahko zasledujejo do sredi septembra v Globasnici (dnevno od 7.00 do 16.00, ob petkih od 7.00 do 13.00). T. G.

SPODNJE GORIČE

Dan konjev

Konjerejsko društvo Rož K-30 bo v nedeljo, 29. avgusta, s pričetkom ob 10. uri priredilo v Spodnjih Goričah (ob cesti iz Šentjakoba v Rožek) »Dan konjev«. Na prireditvi bodo predstavili plemenske žrebce in njih naraščaj, italijanske toplokrvce in težke hladnokrvce. Haflingerji se bodo predstavili v vpregi, na ogled pa bo tudi »koroški toplokrvnik«. Noričan, predstavljen kot delovni konj, bo vle-

kel hlod, zanimiva pa bo tudi predstava liscev in preizkušnih noriških in haflingerskih žrebcev. Žrebičke bodo tudi žigosali. »Dan konjev 1999« v Spodnjih Goričah bodo popestrili s prodajno razstavo odličnih žrebičkov, vožnjo s kočijo in jahanjem za otroke.

Žrebička noriške in haflingerske pasme pa bosta na bogatem srečolovu tudi glavna dobitka. Namesto vstopnine bodo zbirali prostovoljne prispevke, poskrbljeno pa bo seveda tudi za telesno dobro počutje. Vsekakor naj bi dan konjev ob lepem vremenu privabil med 4000 in 5000 obiskovalcev in naj bi bil nepozaben dan za vse!

FIESA

Četrto stoletje delavnice

Neverjetno se nam skorajda zazdi, če zremo za dejstvo, da gledališka in lutkovna delavnica letos že petindvajsetič ponuja mladim lutkarjem in gledališčnikom možnost urjenja in izboljšanja dosedaj zbranih izkušenj in sposobnosti. Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza, ki ta teden organizirata oziroma sofinancirata, sta na dosednji razvoj lahko dokaj ponosni, saj sta morali

iz enega tedna vaj narediti dva. Trinajst skupin oziroma 170 otrok iz Roža in Podjune se bo letos udeležilo jubilejne delavnice. Tudi letos bodo z mladimi delali izkušeni strokovnjaki. Prav zanimivo bo videti rezultate novih iger, ki jih bodo v novi gledališki sezoni predstavili domači publiki. Za tiste, ki ste že nekoliko radovednejši, bomo o tem dogodku v naslednji številki poročali obširneje.

LIBUČE / GALERIJA FALKE

Pot tja in nazaj

Še do 4. septembra je v galeriji Falke na ogled istoimenska razstava, ki je že šesta po vrsti v okviru prekomejnih kulturnih projektov libuške galerije.

Tokrat sodeluje Gabriele Schulz iz Nemčije s svojimi preprostimi geometrijskimi objekti iz kamna, v katerih se prepleta zunanje in notranje, gibanje in forma. Iz Slovenije

se predstavlja slikarka Zdenka Žido, tretji v skupini umetnikov pa je Petar Waldegg iz Sarajeva, ki od leta 1994 dalje živi v Celovcu. Waldegg svoja novejša umetniška sporočila sicer združuje v serijah »Pisma« in »Zastave«, za razstavo v Libučah pa je ta dela povezal v novo enoto z naslovom »zastave-pisma«. Njegovi grafični, pisemska sporočila in opozorilne zastave so koordinirana sporočila ene same želje: želje po komunikaciji brez meja.

Razstava je odprta ob SR, ČE in PE od 10-12. in 15-18. ure, ter ob SO 10-18. ure.

MEDGORJE

O ljubezni v umetnosti

Pogovori o umetnosti Medgorje 1999 – rez IV letos že četrtič potekajo v Medgorjah. V majhnih vasi na Gurah, nedaleč od sončnih Radiš, se bodo od četrta 26. avgusta do nedelje 28. avgusta srečali umetnice umetnik in znanstveniki/ce z različnih področij, da se bodo posvečali in predajali ljubezni. Tema pogovorov se glasi »Ljubezen v zrcalu umetnosti«. Pri teh pogovorih naj ne bi šlo za to, da se najde edino veljavna definicija ljubezni, temveč za stavljanje vprašanj o ljubezni in umetnosti iz različnih zornih kotov. Ob koncu tega tridnevnega srečanja bo v nedeljo javna predstavitev izsledkov oziroma rezultatov teh pogovorov. Birge Krondorfer, filizofinja z

Dunaja, bo v osrednjem predavanju »Izogibaj se svojega bližnjega kakor samega sebe« ob 17. uri obravnavala vidike »ljubezni« v 20. stoletju. Sledil bo rezime, nakar bo diskusija s publiko. Dan v Medgorjah bodo popestrili glasbeni performansi, razstava, branje, priljubljene ljubezenske pesmi in bife; za otroke bo od 17. ure naprej ekstra program. Letos sodelavci pogovorov ne prihajajo le iz Koroške in z Dunaja, temveč tudi iz Nemčije in Nizozemske; med drugim bosta sodelovala pesnik in slikar Gustav Januš ter teolog in župnik na Radišah Jože Marketz. Vse to lahko torej to nedeljo doživite v ateljejski hiši Zechner v Zgornjih Medgorjah 10.

GLOBASNICA

... ki so preživeli konec sveta

Klub slovenskih študentk in študentov na Dunaju v zadnjem času opozarja nase predvsem z glasbenimi prireditvami. Na

vsem mladinska, v pliberškem kraju že znana reaggae skupina White Vibration, ki je zaigrala skladbe od Boba Marleyja do

Petra Tosh. Poseben izziv pa je bil nastop popovskega ansambla z rockovski primesi Petzenbluat.

Medtem ko so bila mnjenja ob pesmih z aktualne hit-lestvice očitno še deljena, so z interpretacijo Uda Jürgensa ustvarili jasne razmere.

Vmes pa so v Šoštarjevi dvorani zavrteli novejši slovenski film »Uleru«, ki se je na svoji koroški premieri izkazal kot pravi biser slovenske filmske umetnosti. V črno-belih posnetkih, polno humorja in ironije pripoveduje o življenju

in ljubeznih mladih ljudi, ki se obotavljajo nastopiti pot v »normalno« družbo. Skorajda ljubeznjivo dogajanje in dialogi mestoma spominjajo na zgodnja dela Jima Jarmuscha, sicer pa posredujejo tipično ljubljansko atmosfero, ki pa jo nemara poznajo vsi, ki so kdajkoli bivali v kakem študentu.

Pričakovani višek festivala je bil koncert Perota Lovšina, ki je s svojimi Križarji zanetil publiko z zakuski iz svoje glasbene kariere od legendarnih Panktrov do današnjih dni. Pesmi Panktrov, tako je Pero zaulpal publiko, je tokrat celo prvič zaigral v Avstriji. Njegova »Bandera rossa« je privabila že nekoliko zmraženo publiko kar množično na travnato plesišče.

Brez hvalisanja, bil je dogodek prve kategorije, prava promocija slovenskega rocka s pevcem, ki kaže, da ima še veliko načrtov. Toda na tujem slovenskim skupinam, da ne igrajo ravno kaj narodno zabavnega, še vedno trda prede. Saj rockovske zvezde tudi ne padejo kar z nebes. Dobro je, če grejo prej še čim pogosteje skozi eter. Potem bo po naslednjem vesoljnem potopu ali pa tudi prej že nekaj več preživelih.

A. L.

V akciji: Pero Lovšin

Dunaju ne prepeva le klubski zbor, med letom vabijo tudi vrhunske glasbenike – praviloma iz Slovenije – na gostovanja. Prejšnji konec tedna pa so dunajski klubaši v Globasnici priredili študentski festival pod ažurnim geslom »Preživeli smo konec sveta« ali »Mir homa den wöltuntagong übalebt«. Če sodimo po udeležbi, ga je preživelo le malo ljudi. In to je škoda. To, kar so klubaši pripravili, namreč ni bilo od muh. Posrečena je bila odločitev, da povabijo tudi dva mlada benda iz okolice kot predskupine. Domača benda sta seveda pritegnila tudi nekaj svoje publike. Svoj talent pa je pokazala pred-

White Vibrations

ŽITARA VAS

Likovna kolonija mladih v KUMST

Ta teden poteka tradicionalna likovna kolonija mladih v žitarskem KUMST-u, na kateri sodeluje 12 otrok iz Vuzenice, 7 iz Trsta, 3 iz Porabja in 20 otrok iz avstrijske Koroške. Kolonijo vodijo trije mentorji.

Program je sestavljen tako, da otroci vsak dan uporabljajo različne risarske materiale in orodja (grafična tehnika, kolaže in reciklaže, delo z glino, risanje in batik-tehnika). Delajo v opoldanskih urah, razdeljeni v tri ali štiri skupine, v kulturnem domu in v farovžu v Žitari vasi. Popoldanski programi pa so namenjeni spoznavanju naravnih in kulturnih znamenitosti okolice in prosti zabavi.

V soboto, 28. avgusta, bo ob 10.30 v kulturnem domu v Žitari vasi zaključna prireditev z

likovno razstavo. Nastopili bodo moški zbor SPD »Trta«, Marijan Hinteregger z odlomki iz predstave »Butalci« in otroci

s kratkim pevskim nastopom. Nato sledi družabnost s kmečkim prigrizkom.

T. G.

Ob likovnem ustvarjanju

ŠENTPRIMOŽ

Plesna prireditev po lastni iniciativi

»Vabimo vas na pestro prireditev, ki bo obsegala moderne plese, pesmi, instrumentalne samokompozicije in še kaj« – tako so vabile (letos že tretjič) Marjeta, Gorana, Sarah in Tanja preteklo nedeljo v kulturni dom v Šentprimoz. Marjeta in Sarah sta dvojezično pozdravili obiskovalce prireditve, ki jo oblikujejo letno iz veselja do plesa in petja.

na prireditve, ki si jo zamislijo same in jo tudi same naštudirajo. Gledalcem so predvajale pesmi in plese: The Riga Ding Dong Song, 2 Times, Mambo-leo, Mambo Nr. 5 in Lord of the Dance. Dekleta pa so se izkazala tudi kot instrumentalistke, še posebej Marjeta na klavirju (Für Elise). Za tehniko je poskrbel Darko Maraž, za organizacijo in v ozadju za dekleti

Gorana, Tanja, Marjeta in Sarah so zabavale publiko s pestrim programom

Zakaj prireditev? Vsako leto, ko preživi Gorana iz Hrvaške svoj dopust pri Marjeti, 14 dni dolgo vadijo in se pripravljajo

pa je stala Marjetina mama, Anica Maraž-Kežar. Številna publika je nadarjena dekleta nagradila z močnim aplavzom.

ZGORNJESAVSKA DOLINA

Tri fotografske razstave

Fotografsko društvo Jesenice je meseca avgusta pripravilo kar tri razstave v Zgornjesavski dolini. V prostorih občine Kranjska Gora je do 15. septembra na ogled razstava fotografskih del »Viharniki in rož'ce«, avtorjev Ivana Dolenca in Francija Jeklerja, članov Fotografskega društva Jesenice. Naslov »Viharniki« je že sam po sebi dovolj zgovoren, tako, da dodatne besede pod fotografijami niso potrebne. Razstavljeni vihariki so nastajali le nekaj jeseni in pomladi, čeprav se avtor že nekaj desetletij ukvarja s fotografijo in mu ni tuja nobena tema. Prav tako je tudi naslov »Rož'ce« sam po sebi zgovoren. Rož'ce so povsod okoli nas, samo videti jih moraš znati. Avtor del pravi: »Koliko narave več vidiš, če fotografiraš, sicer bi kar letel skozi njo...« In to si velja zapomniti.

V prostorih občine Jesenice se do 27. avgusta na skupni razstavi predstavljajo fotografiji Janez Avsenik ter Just in Adi Fink, vsi tri-

je člani Fotografskega društva Jesenice. Razstava je posvečena spominskemu dnevu ob 70-letnici mesta Jesenice 1. avgusta.

V razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah pa je do 25. avgusta svoje fotografije razstavljal fotograf Wolfgang Bogner iz Beljaka na avstrijskem Koroškem. Wolfgang Bogner se s fotografijo ukvarja že od mladih let. Kot ekstremnega plezalca so ga navdušili preprosti, vendar brezkompromisni zakoni narave. Tako je leta 1988 začel prelivati vtise premočrnosti v svojih motivih črno-bele fotografije. Težišče njegovih slik predstavljajo geometrijski liki, kot so ravna črta, kvadrat in krog, torej bistveni liki, vendar pogosto prikriti kazalci vsakega reda. Bogner pooseblja svoje slike v zelo močnih kontrastih, tako da jih razvije z varčnim posredovanjem treh osnovnih barv – rdeče, rumene in modre, da s tem še poudari enostavnost geometrije.

L. K.

Na 14. Libuškem žegnaju se je pretekli konec tedna kot vsako leto zbrala množica domačinov in prijateljev MoPZ Kralj Matjaž in pokramljala ob bogatem kulturnem sporedu

PRIREDITVE

PETEK, 27. 8.

- BOROVLE, v kletni dvorani Posojilnice-Bank
- 18.00 Plajberški – Podljudeljski dnevi v okviru praznovanja »110-let Posojilnice-Bank Borovlje«
- ŽITARA VAS, v dvorani IPH
- 20.30 Live-koncert »Jesus Christ Superstar«
- BREŽE – PABLATSCHKE
- 20.30 Albert Ehrenstein. Literarno branje

SOBOTA, 28. 8.

- PODJUNA, v cerkvi – SKD Glasbasnica
- 20.30 Koncert Janeza Gregoriča (kitara) in Kristijana Filipiča (prečna flavta)

NEDELJA, 29. 8.

- ROŽEK, SPODNJE GORIČE – Konjerejsko društvo Rož
- 10.00 Dan konjev
- ŠENTJANŽ, k & k – k & k
- 10.00 Zaključek razstave Nežike Novak in plesna predstava kubanskega plesalca in koreografa Guillermo Horta
- LIBUČE, Galerija Falke
- 18.00 VII. čezmejni kulturni projekt
- SVEČE, Galerija Gorše pri Vrblniku – SPD Kočna in KKZ
- 19.00 Otvoritev 19. slikarskega tedna. Program: predstavitev sodelujočih; otvoritveni koncert z »Das Orig. Nachbarn-Duo«

PONEDELJEK, 30. 8.

- ŠENTJANŽ, k & k – k & k
- 10.00 Teden plesa. Tečaji modernega plesa (Guillermo Horta), plesa za otroke (Mercedes Varga), afrokubanskih plesov (Mercedes Varga); prijave pod tel. 0436/51430022.
- TINJE – Katoliški dom prosvete
- 20.00 branje: Egid Gstättnr, nem.

TOREK, 31. 8.

- SVEČE, pri Adamu – SPD Kočna in KKZ
- 19.30 Branje v nemščini. Alois Brandstetter bo bral iz svojih del
- TINJE – Katoliški dom prosvete
- 20.00 Predavanje: »O pomenu umetnosti danes – estetska ali materialna umetnost«, nem. (dr. Matthias Boeckl, Dunaj)

SREDA, 1. 9.

- ŠENTJAKOB V ROŽU, v Farovžu – SPD Rož, SPZ, ÖIE
- 19.30 Srečanje s skupino »Simentera« s Kap Verdov
- SVEČE, pri Adamu – SPD Kočna in KKZ
- 20.00 Tonč Feinig Jazztett – Mednarodni jazz
- TINJE – Katoliški dom prosvete
- 19.30 Koncert: dr. Michael Grube (violina), prof. Igor Dekleva (klavir)

ČETRTEK, 2. 9.

- ŠENTJAKOB V ROŽU, v Farovžu – SPD Rož, SPZ, ÖIE
- 19.30 Koncert s skupino »Simentera« s Kap Verdov. Ob lepem vremenu bo prireditev na prostem; predprodaja: Posojilnica-Bank Šentjakob, tel.: 04253/314

PETEK, 3. 9.

- SVEČE, pred galerijo Gorše – SPD Kočna in KKZ
- 15.00 Čarovnije in igre s čarovnikom Grego

VIDETI / SLIŠATI

ŠENTJANŽ

Plesna delavnica

Za vse, ki jim plesanje tradicionalne polke povzroča vrtoglavico, je k & k v Šentjanžu pripravil med 30. 8. in 4. 9. 1999 zanimive delavnice:

Guillermo Horta, koreograf s Kube, nudi začetnikom možnost, da razvijejo z modernim plesnim gledališčem svojo kreativnost v kombinaciji gibov, ritma in improvizacije (PO-PE, 10.00–12.00, prispevek ATS 900,-).

Mercedes Vargas s Kube vodi delavnico afrokubanskih plesov v znamenju življenjske radosti, ritma, očarljivosti in živahnosti (PO-PE, 19.00–20.30, ATS 700,-) in delavnico otroških plesov, kjer otroci lahko eksperimentirajo z različnimi oblikami gibanja (PO-PE, 10.00–11.00, ATS 400,-).

Prijave na tel. števil. 0463/514 300-22

Posojilnica-Bank Št. Jakob v Rožu
r. z. z. o. j., A – 9184 Št. Jakob v Rožu

POSJOJILNICA-BANK
Št. Jakob/St. Jakob

razpisuje delovno mesto

Znanje obeh deželnih jezikov ter trgovska izobrazba sta potrebna! Ponudbe z življenjepisom naslovite na:

Posojilnica-Bank Št. Jakob v Rožu
9184 Št. Jakob v Rožu 14
telefon 04253/314

GLASBENA ŠOLA NA KOROŠKEM,

Mikschallee 4, 9020 Celovec, tel.
0463/35985

Razpored za vpisovanje novih učencev

Glasbena šola na Koroškem bo vpisovala nove učence za pouk naslednjih instrumentov: ■ klavir, ■ orgle, ■ pihala (kljunasta in prečna flavta, oboa, klarinet, saksofon), ■ trobila (trobenta, rog, pozavna, bariton, tuba), ■ kitara, ■ violina, ■ violončelo, ■ klavirska in diatonična harmonika, ■ citre, tolkala ■ Solopetje (avdicija sledi!) ■ Izobrazba glasu (tudi za zborovske pevce!) ■ Zborovodska šola: vabljeni aktivni zborovski pevci z delnim znanjem klavirja! ■ Balet: sprejemamo otroke od 4. do 10. leta (pouk bo samo v Mohorjevi ljudski šoli in Bilčovsu)

PODJUNA – PONEDELJEK, 13. 9. 1999

Pliberk, Posojilnica	ob 13.30
Šmihel, farni dom	ob 14.30
Glasbasnica, ljudska šola	ob 15.30
Dobrla vas, kulturni dom	ob 16.30
Šentprimož, kulturni dom	ob 17.30

ROŽ – PONEDELJEK, 13. 9. 1999

Šentjakob, društ. soba nad Posojilnico	ob 13.30
Ledince, ljudska šola	ob 14.30
Bilčovs, društ. soba nad staro Posojilnico	ob 14.30

Sveče, pri Gorsetu	ob 15.30
Sele, farni dom	ob 17.00
Borovlje, pri Bundru (Postgasse 4)	ob 18.00

CELOVEC – SREDA, 15. 9. 1999

Mohorjeva ljudska šola	ob 11.00
Mladinski dom, klavirska soba	ob 14.00

ZILA – SREDA, 15. 9. 1999

Straja vas, ljudska šola	ob 14.00
--------------------------	----------

PRAZNUJEJO!

Leni Pesjak iz Sveč – jubilejno obletnico; Mici Krautner iz Šentpetra pri Šentjakobu – osebni praznik; Micka Opetnik iz Konovec – 40. rojstni dan; Niko Janežič iz Leš – 6. rojstni dan; dr. Ludvik Karničar z Obirskega – 50. rojstni dan; Angela Fertschnig iz Večne vasi – 84. rojstni dan; Nuža Dovjak iz Sel – osebni praznik; Sabina Buchwald iz Nonče vasi – rojstni dan; Maks Piko iz Vidre vasi – rojstni dan; Mirko Čušin iz Črgovič – rojstni dan; Roza Kristan z Bistrice – rojstni dan; Monika Lipnik z Metlove – rojstni dan; Tomi Mak s Šajde – 70. rojstni dan; dr. Štefan Jelen iz Železne Kaple – rojstni dan; dipl. inž. Gregor Mak iz Celovca – rojstni dan; Ivanka Kordeš iz Podjune – rojstni dan; Erika Hafner z Dobrove – rojstni dan.

DRUŠTVO KOROŠKIH SLOVENSKIH PRAVNIKOV

v Celovcu obvešča vse člane in prijatelje, da bo letošnje srečanje slovensko govorečih pravnikov iz Avstrije, Slovenije in Italije

v soboto, 11. 9. od 9.00 naprej pri Cingelcu na Trati pri Borovljah.

Tema: »Prilagajanje zakonodaje o gospodarskih družbah Evropski pravni ureditvi«

Po kratkih referatih bo sledila diskusija, nato pa gremo na kosilo v gostilno Antonitsch-Petrtsch v Glinjah. Če bo še kaj časa, se bomo po strokovnem delu pustili »prebroditi« s čolnom čez Dravo – pred kosilom. Prijave prosim na telefon (0463) 516 330 ali pa na faks (0463) 514 324 (odvetniška pisarna dr. Serajnik)

Slovenski vestnik – usmerjenost lista seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu. SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA
dr. Andrej Leben (-34) Jože Rovšek (-30)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI
Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletext 299

Četrtek, 26. 8. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Žilja

Petek, 27. 8. ■ 18.10 Utrip kulture

Sobota, 28. 8. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 29. 8. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (žpk. Štefan Krampač) 18.00 Glasbena mavrica

Ponedeljek, 30. 8. ■ 18.10 Kratak stik

Torek, 31. 8. ■ 18.10 Otroška oddaja

Sreda, 1. 9. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerna spored

DOBER DAN, KOROŠKA

Nedelja, 29. 8. ■ 13.30 ORF 2 • Vodilna misel letošnje poletne univerze v Bovcu je šport - nacionalizem - olimpijska ideja • Program za zaščito kmetijskih površin »ÖPUL« - roki in pogoji • Gledališka delavnica v Fiesi: Mladi se učijo od priznanih gledaliških delavcev • Koroška likovna kolonija mladih: V Žitari vasi skupno ustvarjajo slovenski otroci iz štirih držav • Litopunktura Marka Pogačnika: S kamnitimi stebri ozdravlja pokrajine • Kaj takega: Visoko nad oblaki v domače vasice

Ponedeljek, 30. 8. ■ 2.25 ORF 2 – Ponovitev 16.30 TV SLO1 – Ponovitev

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

VSAK DAN ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Domače viže in zborovska glasba 8.30 Živa (do 10.00) 14.00 V taberni 16.00 Od štirih do šestih

Nedelja, 15. 8. ■ 8.00 Otroški vrtljak 8.30 A capella – Stanko Polzer o poletnem delovanju zborov 15.30 Voščila

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PETEK, 27. 8. ■ 10.00 Vročinski val 12.00 Poročila 12.07 Glasba 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotichek 19.15 Proud to be loud 20.00 Soundcheck 21.00 DJ Line 24.00 Glasba

SOBOTA, 28. 8. ■ 10.00 Vročinski val 11.30 Campus 12.00 Poročila 12.07 Glasba 13.00 Die Welt – ein Dorf 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 Yugorock 23.00 Club Karate 24.00 Glasba

NEDELJA, 29. 8. ■ 10.00 Evropa v enem tednu 10.30 Glasba 11.00 Literarna kavarna 12.00 Poročila 12.07 Glasba 12.30 Special: Madžarska – glasbeno potovanje v treh jezikih 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 Sunday Loops 22.00 For those about to rock 24.00 Glasba

PONEDELJEK, 30. 8. ■ 10.00 Vročinski val 12.00 Poročila 12.07 Glasba 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotichek 19.15 Glasba 20.00 Take the jazz train 22.00 Die Welt – ein Dorf (pon.) 23.00 Šoja & Elster 24.00 Glasba

TOREK, 31. 8. ■ 10.00 Vročinski val 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 V pogovoru 18.00 Šport 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotichek 19.15 Glasba 20.00 Noche Latina 21.00 Campus (pon.) 22.00 Literarna kavarna (pon.) 23.00 Glasba

SREDA, 1. 9. ■ 10.00 Kalejdoskop 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Po Koroškem 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotichek 19.15 Glasba 20.00 Ruff Radio 22.00 Mad Force 24.00 Glasba

ČETRTEK, 26. 8. ■ 10.00 Vročinski val 12.00 Poročila 12.07 Divan 18.00 Šoja & Elster 18.45 Poročila 19.00 Otroški kotichek 19.15 Glasba 20.00 Music for the masses 23.00 Internet Freak Show 1.00 Soundtrack

BELA

KRIŽEV POT Anzlnave mame – Mire Muri v Beli (2. del)

Kamion z živino je že kar spota izginil. Ali so kamion z drugo oskrbo ob kontroli polovico pokradli ali konfiscirali, je že vse eno; vsaj blazine in nekaj cunj so jim še vrnil. Dneve pred nami je bila tam že cela ciganska vas in še druge izgnane družine. Ne da bi jih kdo klical, so hitro prišli cigani in drugi, da so nam prinesli najnujnejše, pomagali bajto poflikat in nas malo poučevali o sedanjem stanju. Za boga smo se čudili, da cigani ne kradejo, le pomagajo in to samo za božjo hvalo. Mati Mira je vsak dan nabirala po drugih požganih bajtah in zapuščenih vrtovih sadeže in potrebščine, ker zima in mraz sta že čakala pred vrati in kar dostikrat so ponoči volkovi tulili okoli bajte. Nekajkrat je pri sosedih bil tudi razstrgan pes pred hišo, ki ga je medved udaril. Otroci so morali po nevarnih poteh v šolo. Murijevi so se dobro učili, delali za domače naloge, zato pa so dobivali kruhce. Poučevalo se je v šoli o novi komunistični politiki, drugi šolarji domačini so se jih izogibali in se jih bali, rekali so, da so Murijevi vojni zločinci. Oče Franc Muri, ki je ostal na avstrijski strani, je dobil za vso svojo družino avstrijsko državljanstvo. Dvakrat je kočevski komisariat uničil avstrijske potne liste in jim ni dovolil odhoda iz Kočevja. Oče Foltej Štangl, ki je imel velike zasluge

za slovenski narod, ni bil upoštevan. Prijazil je komisar, zmeraj na konju, kontroliral Murijevo družino, psoval jih je in tulil nad nje. Sosedji cigani so vse to opazovali in oglasil se je nek cigan in rekel, da bo tega komisarja zacopral, da konj ne bo več prestopil poti do Murijeve kočice. Gledali smo, kako je cigan copral in zastavljal kamenčke ob poti. Ob določenem času komisar spet prijezdi. Od daleč smo gledali, kaj se bo zgodilo na zacoprani točki. In glej čudež, konj se je tam ustavil in ni prestopil koraka naprej, četudi da ga je komisar že do pol mrtvega namjatil, nazaj pa je šel. Tega komisarja-razbojnika so za nekaj časa zaprli, prišel pa naj bi spet nazaj. Domačini in uradniki so Miri svetovali, da naj pobegne, ker jima ta komisar obeta hudo. Pritisk na mamo Miro se je stopnjeval, ko si je fant Gusti zlomil roko. Tamkajšnji zdravnik mu je zavezal odprte rane kar površno, ne da bi zlomljene roko očistil. Prišlo je hitro do vnetja ranjene roke. Mati Mira se je morala dobesedno prebiti pot v Ljubljano, da ga ne bi izgubila. V Ljubljani so fantu morali odžagati roko. Dramatično se je gojilo tudi hčerkama Irenki in Milkici, ki sta 14 in 15 letne na svojo roko pobegnile iz Kočevja preko Radgone v Avstrijo. Čez zeleno mejo med žarometi, sta padli surovim avstrijskim

žandarjem v roke, ki so zahtevali od njiju nemščine, ki se je nista nikoli učili – to pa je zgodba zase. Ker je tudi ta pobeg deklic bremenil položaj Mire z ostalo družino, so pobegnili v Ljubljano k znancem. Tam so živeli dva meseca v kletnih prostorih, dokler da se je Mira celo z intervencijo pri Kardelju rešila teh smrtonosnih oklepov. Ob teh urah spomina se Murijevi še enkrat zahvalijo prof. Piskerniku Angelci za njegovo ogromno pomoč v Ljubljani in njeno ljubeznivo spremstvo do Podrožce. Pri Anzlnu na Jezerskem je gospodarila Jugoslovanska armada, tako se bere v Jezerski kroniki. Iz hiše so napravili počitniški dom za hrabre oficirje, hlevne stavbe pa so podrli in štirje hrabri oficirji imajo od tega lesa štiri vikende na morju.

Slika pa povsod ista: zločinci se zmeraj sončijo na hrbtu trepečega naroda. Še danes se ne ve, zakaj to izgnanstvo Murijevih. Vaščani le sumijo, da zaradi špionaže z Angleži, ker ima Anzelj posestva na dveh straneh meje. Murijevi so preživeli pet let v Kočevju. Dospeli so v svobodno Avstrijo. Mira je za mladino hitro poskrbela šolanje preko internatov. Z dosti klofutami – red dajč, red dajč – od koroških nemčurjev so Murijevi še enkrat doživljali koroško-kočevski humanizem. Usoda je hotela, da se je sin Emil Muri

udomačil na zibelki svojega deda Foltana Štangla – soustanovitelja društva Horjanci. Emil je postal najbolj uspešni predsednik ob 110 letnici društva svojega deda – Horjancev. Mati Mira je bila na prireditvah Horjancev zmeraj navzoča in uživila ob sadovih svojega roda. Hvala tudi hčerki Ireni, ki je svoji mami, tej veliki značnici, stalno bila ob strani.

*Ne tlačanstvo obrobno
bi ji strlo moči*

*le v narodu in veri
mama sladko zdaj spi.*

Jozi Pack, Boštjan

14. VESTNIKOV IZLET

Vsem našim bralcem in prijateljem sporočamo, da bo letošnji izlet od 8. do 10. oktobra. Ponovno se bomo podali v Umag v zelo lepo prenovljeni hotel SOL ELITE KORAJ, kjer smo bili lansko leto vsi zelo zadovoljni.

Prevoz s Sienčnikovimi avtobusi, udobna nastanitev, vožnja z ladjo, vino, morje in prijetna družabnost. Za ples nam bo igral trio Pavlič z Obirskega.

Za vaše prijave je telefon 0463/514300-40 (Milka Kokot) ali 514300-14 (Urška Brumnik) že odprti!

IIIGGGRRREEEE

Ančvinje

(Anččvinje, Kkajnčkanje, Pečkanje, Klunčkanje)

Spretnostna igra s kamenčki je bila posebno priljubljena med dekleti. Obstajajo različne variante, tole je povedala Amalija Pečnik z Reke:

Poiscale so si pet lepih, enakomernih kamenčkov in se usedle na tla. Štiri kamenčke so položile v obliki kvadrata pred se na tla, eden je ostal v roki. Tista, ki je začela, ga je vrgla v zrak, med tem pa je morala pobrati ene-

ga s tal in vrženega spet ujeti. V roki je sedaj imela dva kamenčka, pobranega in ujete-ga. Enega je položila zraven drugega kamenčka na tla in enega spet vrgla naviš. Med tem pa je morala pobrati dva kamenčka s tal. Če ji je uspelo ujeti tudi tistega v zraku, je imela sedaj tri kamenčke v roki. Pri naslednji rundi jih je imela štiri, pri zadnji pa vseh pet. Če se je kateri prej zataknilo, je prišla na vrsto druga.

Vklopimo se v proces modernizacije

Kako pa bi lahko Narodni svet, ki trenutno bojkotira sodelovanje v sosvetu, spet dobili za pogajalsko mizo?

Nisem advokat kanclerja Klime, ampak pozival bi k treznosti. Važno je, da koncept Narodnega sveta izhaja iz komunističnega mišljenja, da so manjšine poseben političen subjekt znotraj družbe. Zapadnoevropski koncept, ki se uveljavlja, pa izhaja iz tega, da so manjšine integriran del družbe, v kateri živijo, s specifičnimi jezikovno-kulturnimi potrebami. Če pa izhaja iz tega, da je manjšina poseben političen kolektiv, potem greš v smer avtonomije. Centralni miselni sistem pri Narodnem svetu je, da se s tem sosvetom ne strinja, ker to ni slovenska zadeva, ker so zraven seveda tudi politične stranke. Ampak ta koncept se je v Evropi uveljavil. Ali to ignoriraš, ali pa skušaš iz teh mehanizmov nekaj narediti. Mi smo pragmatični, o Narodnem svetu pa sem prepričan, da bo prej ali slej prišel nazaj v sosvet, ker na obzorju trenutno ne vidim nobene druge možnosti kot sosveta. Zato tudi mislim, da so šli iz sosveta zaradi tega, ker smo v sosvetu prvič uveljavili koncept, da ne gre tako, da Slovenija eno stran bolj podpira in Avstrija obe strani enakopravno. Narodni svet je s tem, da je sosvet večinsko spre-

jel sklep, da ZSO dobi več, ker je iz Slovenije dobil manj, skušal izvajati določen pritisk na vlado, da ne bi eksekutirala sklep sosveta. Vlada je to kljub temu storila in tudi pogovori, ki jih imamo v zvezi s sodelovanjem v obliki koordinacijskega odbora, kažejo, da se bo vprašanje sosveta razrešilo.

Omenili ste koordinacijski odbor. Ali bo ustanovljen in kakšen naj bo?

Pozitivno je, da se je tudi Narodni svet priključil našemu mnenju glede potrebe koordinacijskega odbora in da ta odbor ne more biti mehanizem, kjer bomo bili strankarskopolične bitke, temveč je treba izpostaviti tisto, kar je nam vsem skupno. Na zdajšnjem nivoju smo si izmenjali predloge. Mislim, da smo se že zelo približali. Razlika je v tem, da želi Narodni svet korektiv vseh društev, ki bi v primeru konflikta med Narodnim svetom in ZSO končno veljavno odločal. Jaz proti korektivu nič nimam, če so prej definirana pravila igre. Je pa tako, da na primer Slovenska prosvetna zveza vehementno nasprotuje temu, da bi se društva vključevala v politiko, in bi se s tem morebiti prenesel kak konflikt na teren. Ta argument je treba dobro preveriti, mislim da ima nekaj na sebi. Zato se bomo septembra vsi sedli za eno mizo

in če bo dobra volja, bomo tudi v tem vprašanju prišli korak naprej.

Do kdaj naj bi se to zgodilo?

Mislim, da bi to morali razrešiti meseca septembra, kraj oktobra.

Kakšno rešitev pričakujete glede ravnateljskih mest na dvojezičnih šolah?

V tem vprašanju je treba na strani večine in manjšine spoznati, da gre za usposobljen personal in ne za pripadnike večine ali manjšine. Gre za ljudi, ki so si pridobili ustrezno kvalifikacijo. Vprašanje je zdaj, ali naj na ozemlju, kjer se poučuje dvojezično, mora imeti ravnatelj tudi dvojezično kvalifikacijo. Na zveznem nivoju strokonjaki pravijo, da vse govori v prid temu, da morajo biti ravnatelji dvojezično kvalificirani.

Se pravi, da Haiderjeva izjava, po kateri naj bi bil ravnatelj dvojezičen tedaj, če je več kot polovica otrok prijavljena k dvojezičnemu pouku, nima izgledov na realizacijo?

Iniciiral sem razgovor na zvezni ravni, do katerega bo prišlo septembra, kjer bodo sodelovali strokovnjaki šolskega ministrstva in Urada zveznega kanclerja; najbrž tudi nekdo s strani finančnega ministrstva. Tam bomo te stvari formalnopravno razčistili.

Kako resna so v luči evropske integracijske politike prizadevanja za ločevanje otrok, ki so se pojavila letos v igredi?

To je opcija, ki je že vedno prisotna na Koroškem. Del Heimatdiensta in brambovcov, a niti ne vsi, to zahtevajo. In če smo pošten, tudi del znotraj manjšine tej ideji ni nenaklonjen. Mislim, da bi to bil anahronizem v času evropskih integracijskih procesov, da bi do česa takega prišlo. Tudi Okvirna konvencija Sveta Evrope, ki jo je Avstrija ratificirala, ima eno veliko prednost. Določeno je namreč, da se dosežen nivo manjšinske zaščite ne sme zmanjševati. Predvideva tudi kontrolni mehanizem, ki ga lahko vsak sproži.

Pred vrati so volitve v državni zbor. Kakšen izid si želite?

Ne bom dajal nobenih volilnih prognoz, tudi volilnih prognoz ne bom dajal. Če pogledate volitve v Evropski parlament lahko ugotovimo, da je ogromna večina pripadnikov manjšine volila tako kot večinski prebivalci. Po strokovni analizi je točno 400 ljudi sledilo pozivu Enotne liste, da naj volijo Liberalni forum. Se pravi, da je proces integracije tako močan, da se volilno zadržanje manjšine v glavnem ne razlikuje več od volilnega zadržanja večine, za razliko od občinskih volitev, ko so v ospredju ljudje na terenu.

Za konec pa še vprašanje glede vaše prihodnosti oz. prihodnosti ZSO, saj ste se odločili za dodatno izobraževanje v Kremsu ...

Živimo v času, ko se mora vsak človek izpopolnjevati. Ne gre več, da kdo reče: To bom delal do penzije. Živimo v času velikih sprememb in se je treba nanje odzvati. Finačne možnosti ZSO se tudi zožujejo. Jaz sem že vedno imel željo, se dodatno izobraževati, in zdaj se je ponudila možnost v Kremsu, kjer ponujajo enoletni študij o evropski integraciji. Ta študij bom opravil, ker me zanima predvsem iz manjšinskega vidika in kako funkcionira evropska integracija na raznih nivojih. Tri do štiri dni na teden bom v Kremsu, sicer pa v Celovcu. ZSO ima dve podpredsednici in tajnika, ki me bodo v tem času zastopali. Sredi septembra pa bodo odbori odločali tudi o tem, ali bomo skušali nekoga najeti, ki bi bolj kontinuirano razvil politiko v tem smislu, kako lahko pomagamo ljudem pri razvijanju zanimivih projektov. Glavno vprašanje pa bo, s kakšnimi finančnimi resursami bomo razpolagali. V to smer razmišljamo in mislim, da ne bo prišlo do kakšnega vakuumu v ZSO.

Hvala lepa za pogovor.

A. L.

REGIONALNA LIGA

Razburljiv derbi se je končal

z zmago Pliberka – 2 : 1

Z veliko napetostjo so preteklo nedeljo v Trnji vasi pričakali številni gledalci in navijači – zbralo se jih je okrog 1000 – dvoboj med starima rivaloma SAK in Pliberkom.

Obe moštvi sta nastopili v najmočnejši postavi in že kar v šesti minuti so gostje s hitrim protinapadom in po hudi napaki obrambe SAK povedli z 1 : 0 (Daniel Wriessnig). Hitro in nepričakovano vodstvo Pliberka je bilo za domačine hladna prha. Samo nekaj minut navrh je imel Lojze Sadjak veliko priložnost, da izenači, vendar je izredno razpoloženi vratar Hannes Matschek žogo odbil. Hitre akcije so se menjale na obeh straneh in v 35. minuti so gostje ponovno z nevarnim protinapadom – gol je dal Franz Wriessnig – povišali na 2 : 0. Razočaranje pri domačinih in pri gledalcih je bilo razumljivo. Žal je napadalna linija SAK v prvem polčasu totalno izpustila.

Po odmoru je moštvo SAK stopnjevalo pritisk na gol Pliberčanov in doseglo premoč na igrišču. V 55. minuti je hitro prodrl v kazenski prostor Wolfgang Eberhard, vendar izredne priložnosti za izenačenje ni mogel izkoristiti. Tekma je čedalje postajala bolj hektična in deloma negotovi sodnik je po vrsti delil rumene kartone.

V 77. minuti je končno uspelo nevarnemu Wolfgangu Eberhardu z lepim strelom zasluženo znižati rezultat na 1 : 2. Nekaj minut navrh bi Wolfgang Eberhard lahko izenačil in rešil za SAK vsaj točko, vendar je poslal žogo iz dobre pozicije čez gol. Proti koncu tekme je sodnik zaradi nešportnosti izključil Dinka Vrabca in Josefa Hribarja (Pliberk).

V tekmi je bilo veliko napetih dvobojev

Trener Dinko Vrabac po tekmi: »Z nastopom nekaterih igralcev v prvem polčasu sploh nisem bil zadovoljen. V drugem polčasu smo imeli dosti možnosti, vendar jih nismo realizirali. Veliko vlogo je igral tudi sodnik, ki je slabo vodil tekmo«.

M. Š.

SAK: Mallegg; Ogris; Zankl, A. Sadjak; S. Sadjak, Hajnžič (46. Roy), Šmid, Vrabac, R. Oraže; Eberhard, Pajantschitsch (46. Muharemović)

Pliberk: Matschek; Skorjanec; Micheu, Krewalder; D. Wriessnig (60. Hribar), Skerjanec, F. Wriessnig, Urnik, Mosser; Lisić (85. Dobnig), Miklau (74. Frkowitzsch)

Zadetki: Eberhard (77.) oz. D. Wriessnig (5.), F. Wriessnig (35.)

Rdeči karton: Vrabac (90.); rumeno-rdeči karton: Hribar (90.)
Sodnik: Platter

Ostali rezultati: Šentvid – Spittal 2 : 0, Hartberg – Donau Linz 2 : 1, Plajberk – WAC 1 : 0, Pasching – Zeltweg 1 : 1, Wels – Gratkorn 2 : 0.

4. krog (28./29. 8.): Gratkorn – SAK (petek, 27. 8. ob 19.30), WAC – Pliberk, Bad Bleiberg – Voitsberg, Lienz – Pasching, Zeltweg – Šentvid, Donau Linz – Wels, Spittal – Hartberg.

REGIONALNA LIGA

1. Plajberk	3	2	1	0	5:1	7
2. Hartberg	3	2	1	0	5:2	7
3. Šentvid	3	2	0	1	3:2	6
4. Pasching	3	1	2	0	8:4	5
5. Pliberk	3	1	2	0	4:3	5
6. SVR Lienz	2	1	1	0	5:3	4
7. Donau Linz	3	1	1	1	5:4	4
8. Wels	3	1	1	1	3:2	4
9. Voitsberg	2	1	0	1	2:2	3
10. SAK	3	1	0	2	3:4	3
11. WAC	3	1	0	2	4:6	3
12. Spittal	3	1	0	2	2:7	3
13. Zeltweg	3	0	1	2	2:6	1
14. Gratkorn	3	0	0	3	0:5	0

Nogometni kotichek

PODLIGA-VZHOD

Bilčovs ni bil kos Žrelcu

Četrti poraz v četrti tekmi je vse drugo kot zadovoljiva bilanca za Bilčovs. Mlada ekipa Žrelca je na domačem terenu prevladovala v vsej tekmi, tako da je bila zmaga s 3 : 0 zaslužena. Vsi trije zadetki pa so padli že v prvem polčasu. **Rezultati:** Žrelec – Bilčovs 3 : 0, Liebenfels – ATUS Borovlje 3 : 1, Podkarnos – Blatograd 3 : 0, Ruda – Šentpavel 3 : 1, DSG Borovlje – Vetrin 2 : 0, ASV – Šmarjeta 1 : 2, Welzenegg – Velikovec 4 : 1. **5. krog (28./29. 8.):** Bilčovs – ASV, ATUS Borovlje – DSG Borovlje, Blatograd – Welzenegg, Pokrče – Podkarnos, Šmarjeta – Ruda, Vetrin – Žrelec, Velikovec – Liebenfels.

1. RAZRED D

Železna Kapla še vedno na zmagovalni poti
Kapelčani imajo letos zares idealen štart v sezono. Z desetiimi točkami so (poleg Klopinja

in Grebinja) med tremi vodilnimi moštvi v tem razredu. Tudi Šmarjeta v tem krogu ni bila kamen spotike za odlično razpoloženo kapelško ekipo.

»Vrhunski« derbi tega kroga pa je bil videti v Žitari vasi; tam so namreč gostovali Globašani. Predpogoji pred tekmo so bili za obe ekipe kar se da neprijetni, na globaškem kontu je bila ena sama točka, medtem ko so Žitajčani šli v derbi še praznih rok. Po prvem polčasu se je še obetal remi, toda v drugem je Žitara vas pospešila svoj tempo in tako prišla do dveh zadetkov (Kržan, Sager). Hribar je sicer še zadel za Globasnico, toda vseeno so domačini odnesli 3 točke z domačega igrišča.

Presenetljivo visoko je zmagala Metlova proti Rikarji vasi – varovanci trenerja Wölbla so podlegli kar z 0 : 5! Šmihelčani so popravili svoje napake iz prejšnjega kroga in po napeti tekmi zmagali v Šent-

lenartu s 3 : 2. V naslednjem krogu bo zanimiv derbi z »kleti« lestvice med Rikarjo in Žitaro vasjo, o začasnem vodstvu pa bo odločila vrhunska tekma med Klopincem (1./10) in Grebinjem (2./10).

Rezultati: Žitara vas – Globasnica 2 : 1, Železna Kapla – Šmarjeta 3 : 0, Metlova – Rikarja vas 5 : 0, Šentlenart – Šmihel 2 : 3, Grebinj – Šteben 2 : 1, Labot – Klopinc 0 : 2, Vovbre – Eitweg 4 : 2. **5. krog (28./29. 8.):** Eitweg – Železna Kapla, Šteben – Vovbre, Globasnica – Labot, Klopinc – Grebinj, Rikarja vas – Žitara vas, Šmarjeta – Šentlenart, Šmihel – Metlova.

2. RAZRED C

Ponovna zmaga za Sele

Selani so slavili že 3. zmago v tej sezoni, tokrat je bila »žrtev« ekipa iz Hodiš – 2 : 1. Zadel sta Tanevski in Božič.

Rezultati: Sele – Hodiš 2 : 1, Arriach – Bistrica 7 : 0, Rožek – Treffen 2 : 3, Dholca – Ledince 1 : 0, Donau – HSV 0 : 1, Osoje – Škofiče 1 : 4, Kriva Vrba – Poreče 0 : 0. **5. krog (28./29. 8.):** Treffen – Sele, Bistrica – Donau, HSV – Rožek,

ŠAH

Turistični Bled izbran za prizorišče 35. Šahovske olimpijade leta 2002

Po javnem zbiranju ponudb je šahovska zveza Slovenije sredi meseca julija letos odločila, da ima turistični Bled vse pogoje za izvedbo 35. šahovske olimpijade, ki bo jeseni leta 2002. Slovenija je bila na lanskem kongresu FIDE – mednarodne šahovske zveze – v Elisti izbrana za izvedbo šahovske olimpijade in le Bled ter Portorož sta imela možnosti za izvedbo te množične manifestacije z okrog dvatisoč šahisti.

Obmorsko letovišče Portorož, ki se prav tako ponaša z bogato šahovsko tradicijo – spomnimo se medconškega turnirja leta 1958, številnih Vidmarjevih spominskih turnirjev in šahovskih festivalov, je moralo priznati večjo pripravljenost Blejcev za to enkratno manifestacijo šahistov iz več kot 140 držav.

Tudi Bled ima bogato šahovsko tradicijo, saj so številni privrženci kraljevske igre na 64 črnobelih poljih že leta 1931 spoznali lepote tega kraja in ugodne pogoje za igro. Turnir kandidatov za svetovnega prvaka leta 1959 in veleturnir leta 1961 sta na Bledu zbrala svetovne šahovske prvake (Smislov, Talj, Petrosjan, Fischer). Na Bledu pa so šahirali tudi Aljehin, Euwe, Karpov in drugi priznani šahovski velemojstri.

Turistični Bled je sedaj pred svojo največjo promocijo. Zahtevni projekt bodo prizadevni organizatorji s pomočjo šahov-

ske zveze Slovenije zagotovo uspešno zastavili in izvedli. To bo obenem tudi veliko priznanje Sloveniji, ki s projektom zimske olimpijade treh dežel leta 2006 – igre brez meja – ni uspela skupaj s sosednjo avstrijsko Koroško in Furlanijo-Julijsko krajino.

Turistični biser Bled bo tako v zadovoljstvo številnih ljubiteljev šaha, v času priprav in same olimpijade, prav gotovo prispeval k popularizaciji in dvigu kvalitete ravni šaha v Sloveniji.

S. K.

KOLESARJENJE

Avstrijski kvintet na SP

Tedenske novice iz kolesarskega tabora tokrat poročajo o avstrijskih kandidatih za svetovno kolesarsko prvenstvo 10. oktobra v Veroni. Za Avstrijo ne sme tekrovati polnoštevilna ekipa, 5 kolesarjev pa bo lahko sodelovalo zaradi svojih UCI-točk, in sicer so to Peter »Paco« Wrolich, Georg Totschnig, Peter Luttenberger, Gerrit Glomser in Thomas Mühlbacher.

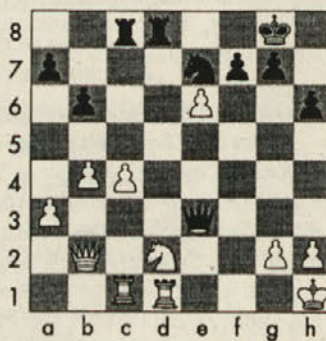
Wrolich je prejšnji teden tekmoval na »Coppa Bernocchi« v Lignan, kjer je prispel z drugo skupino v cilj. Zmagal je Italijan Raimondi pred Lombardijem.

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 75

Silvo Kovač

Van Shelinga – Pirc / Ol. Dubrovnik 1950

V skoraj simetrični poziciji in ob enakem materialu ima velemojster Pirc aktivnejšo damo, ki jo poizkuša postaviti na najprimernejše polje, saj je na potezi.

Nadaljevanje partije se je že po nekaj potezah končalo v prid črnega, zato poiščite zmagovito pot!

Rešitev št. 74

Črni se ne zmeni za napačenega skakača, temveč s kraljem krene v napad na nasprotnika, ki se skriva v kotu šahovnice. 1...Kf1! Sedaj belu grozi 2...Sf2 mat! Beli brez oklevanja vzame skakača 2.Th3!, vendar ga čaka novo presenečenje 2...Sg4! Drugi skakač črnega prihaja na polje f2 matirati belega kralja! Beli se je vdal.

Hodiš – Dholca, Ledince – Osoje, Poreče – Arriach, Škofiče – Kriva Vrba.

2. RAZRED D

Sele 1 točka za SAK II

Rezultati: SAK II – Oberglan 0 : 2, Eberstein – Kraig 6 : 1, Himmelberg – Straßburg 3 : 1, St. Urban – Grabštanj 2 : 5, Weitensfeld/Zweinitz – Kappel 2 : 3, Gurk – Ulrichsberg 2 : 2.

5. krog (28./29. 8.): Kappel – SAK II, Straßburg – St. Urban, Grabštanj – Weitensfeld, Kraig – Gurk, Oberglan – Eberstein, Steuerberg – Himmelberg.

2. RAZRED E

Djekše brez možnosti proti Dobrli vasi

Dobrolčani so po slabi dosedanji

bilanci pokazali, da le še znajo igrati dober nogomet. Zmaga s 5 : 0 (!) je uspela proti zadnjemu na lestvici, Djekšam. Ekipa Žvabek pa je imela kar nepričakovano veliko težav proti predzadnjemu Reichenfelsu. Po remiju prvega polčasa pa je Wriessnig le še poskrbel za zmagovalni zadetek. **Rezultati:** Reichenfels – Žvabek 2 : 3, Dobrla vas – Djekše 5 : 0, Pliberk II – Tinje 3 : 0, Važenberk – Maria Rojach 1 : 5, Preitenegg – Galicija 0 : 0, Sinča vas – Frantschach 3 : 1.

5. krog (28./29. 8.): Žvabek – Važenberk, Tinje – Dobrla vas, Djekše – Sinča vas, Frantschach – Preitenegg, Galicija – Reichenfels, Šentpeter – Pliberk II.

T. G.